

Nr 3.

Ankom till Riksdagens kansli den 11 maj 1912 kl. 12 m.

Sammansatta stats- och bankoutskottets utlåtande nr 3, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående öfverförande af visst belopp till den i 19 § af lagen angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar den 4 juli 1910 omförmälda fond.

I en till Riksdagen aflåten proposition, nr 20, hvilken blifvit öfverlämnad till förberedande behandling af sammansatt stats- och bankoutskott, har Kungl. Maj:t, under återopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden den 30 december 1911, föreslagit Riksdagen medgifva, att till den i 19 § af lagen angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar den 4 juli 1910 omförmälda fond må, utöfver hvad som enligt 20 § i samma lag med tillhörande öfvergångsbestämmelser kan komma att till bestridande af pensioneringskostnaden utgå af trafikmedel, för år 1913 af sådana medel öfverföras ett belopp af 500,000 kronor.

Enligt återopade statsrådsprotokollet anförde departementschefen vid ärendets föredragning följande:

»Enligt 20 § af lagen den 4 juli 1910 angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar och 22 § i nämnda kungörelsen samma dag med öfvergångsbestämmelser till lagen skall af statens järnvägars trafikmedel årligen gäldas så stor del af utgående pensioner, som den i 19 § uti lagen omförmälda fond enligt matematisk utredning ej är i stånd till att bestrida.

Uti skrifvelse den 24 november 1911 med förslag till beräkning af den behållna inkomst af statens järnvägar, som må upptagas i riksstaten för år 1913, har järnvägsstyrelsen nu meddelat, att styrelsen låtit verkställa en matematisk utredning rörande hvad af trafikmedel skulle i detta hänseende utbetalas för år 1913; och skulle enligt den

sålunda verkställda utredningen med användande af en räntefot af 3,8 % af trafikmedel såsom bidrag till pensionskostnaden utgå för år 1913 1,520,000 kronor.

Emellertid har järnvägsstyrelsen i samma skrifvelse hemställt, att härutöfver skulle för år 1913 af trafikmedel afsättas ett belopp af 500,000 kronor.

Jag tillåter mig härvid erinra, att Riksdagen i sin skrifvelse den 31 maj 1910, hvori anmälades dess beslut i pensionsfrågan, anmärkt, att det belopp, hvartill samtliga pensionskostnader framdeles skulle komma att uppgå, därest ej åtgärder vidtoges att låta den närvarande tiden bestrida mer än de faktiskt utgående pensionerna, skulle blifva så stort, att Riksdagen ansett sig böra hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag i ärendet, omfattande all statens järnvägars ordinarie personal, såväl den nu anställda som den, hvilken efter den ifrågavarande pensionslagens trädande i kraft vinner anställning vid statsbanorna.

Riksdagen ansåg sig dock härvid böra skilja mellan, å ena sidan, de statens pensionskostnader, som kunna anses vara en naturlig följd af personalens pensionering enligt den vid bestämmandet af storleken af personalens pensionsavgifter antagna principen, att staten vid normal pensionering skulle betala ungefär det dubbla af personalens bidrag, och, å den andra, den brist uti pensionsfondens tillgodohafvande, som med nämnda utgångspunkt enligt gjorda beräkningar torde förefinnas. Under det att Riksdagen ej ansett sig böra föreslå några åtgärder med afseende på den förre delen af pensionskostnaden, fann Riksdagen den senast angifna bristen vara af sådan natur, att någon tvekan ej torde förefinnas rörande olämpligheten af att den kastas på framtiden utan att densamma småningom borde afbetalas.

En sådan afbetalning kunde enligt Riksdagens mening äga rum på olika sätt, och äfven i detta afseende ansåg Riksdagen, att en utredning lämpligen borde verkställas af Kungl. Maj:t och förslag i ämnet framläggas för Riksdagen. Dock var Riksdagen af den åsikten att början af bristens amortering ej längre kunde uppskjutas, då beräkningarna påtagligen visade, att i annat fall bristen med hvarje år hastigt ökades.

Enligt approximativa beräkningar, som Riksdagen låtit verkställa, hade befunnits, att för afamortering af den beräknade bristen lämpligen borde för år 1911 af trafikmedel såsom ytterligare bidrag till pensionskostnaderna afsättas ett belopp af 500,000 kronor. Riksdagen beslöt därför, att till den i 19 § af lagen angående rätt till pension för tjänste-

män vid statens järnvägar omförmälda fond skulle, utöfver hvad som enligt 20 § i lagen kunde komma att till bestridande af pensioneringskostnaden utgå af trafikmedel, för år 1911 af sådana medel öfverföras ett belopp af 500,000 kronor. Därjämte anhöll Riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning, i hvad mån åtgärder lämpligen borde vidtagas för åvägabringande af jämnare fördelning af utgifterna dels för betäckande af den del af pensioneringskostnaden, för hvilken nyssnämnda fond enligt af Riksdagen angifna grunder borde anses svara, dels eventuellt för bestridande af ifrågavarande pensionering i öfrigt, samt till Riksdagen inkomma med de förslag, hvartill ifrågavarande utredning kunde föranleda.

Sedermera har Kungl. Maj:t enligt nådigt bref den 16 december 1910 anbefallt statskontoret att med biträde af högst två sakkunniga, dem statskontoret skulle äga tillkalla, verkställa den i Riksdagens skrifvelse afsedda utredning samt att därefter, sedan fullmäktige i riksgäldskontoret beredts tillfälle att yttra sig i ärendet, till Kungl. Maj:t inkomma med yttrande och förslag i ämnet.

Jämväl 1911 års Riksdag har beslutat, att till omförmälda fond, utöfver hvad som enligt § 20 af lagen angående rätt till pension för tjänstemän vid statens järnvägar kunde komma att till bestridande af pensioneringskostnaden utgå af trafikmedel, af sådana medel låta öfverföra 500,000 kronor.

På enahanda grund som i Riksdagens ofvanberörda skrifvelse den 31 maj 1910 omförmäls och i afvaktan på resultatet af den igångsatta utredningen rörande sättet för amortering af bristen ifråga m. m. anser järnvägsstyrelsen nu äfven för år 1913 böra, utöfver det belopp, som enligt pensionslagen skall utgå af trafikmedel, af samma medel afsättas ytterligare 500,000 kronor.

Därvid har järnvägsstyrelsen emellertid antagit, att ifrågavarande belopp till följd af de nya grunder för riksstatens uppställning, som antagits af Kungl. Maj:t och 1911 års Riksdag, ej vidare böra upptagas bland statens järnvägars driftkostnader, utan i likhet med afsättningarna till arbetarförsäkringsfonden anses såsom utgift för kapitalökning.

Detta förslag torde enligt min mening hvila på en missuppfattning. Den omständigheten att ifrågavarande afsättning till järnvägspersonalens pensionering utgår med ett afrundadt belopp skiljer ej principiellt detta tillskott till pensionskostnaden från andra dylika. Genom att alla dessa tillskott ingå i en fond, som redan nu kommer till användning för personalens pensionering, skilja de sig från afsättningarna till

arbetarförsäkringsfonden, som tills vidare har till hufvudändamål att samla kapital. Då jag således anser den nu föreslagna afsättningen till pensionsfonden böra inräknas bland driftkostnaderna, bör det beräknade öfverskottet af statens järnvägar för år 1913 nedsättas från 19,000,000 kronor till 18,500,000 kronor, hvarom finansdepartementet torde böra underrättas.»

Då departementschefen i öfrigt icke hade något mot järnvägsstyrelsens förslag att erinra, hemställde departementschefen om aflåtande till Riksdagen af ofvan intagna proposition.

Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts framställning och hemställer förty,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 20,
må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 11 maj 1912.

På det sammansatta utskottets vägnar:

F. CL:SON WACHTMEISTER.